

Vychází každý čtvrtek o
9. hodině. Expedicí se
nachází v Nových alejích
číslo 116.

DALIBOR.

Předplacení při odbírání
v Praze pro měsíce říjen,
listopad a prosinec 50 kr.,
s poštou 1 zl.

Hudební týdeník s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

Nakladatel:
Robert Veit.

Číslo 7.

18. listopadu 1858.

1. ročník.

TVÉ OKO.

1.
Ze tvého očka fialka
se udivená dívá,
že kolem pusto, slavík že
jí samotné jen zpívá.

Ba samotěn je ten tvůj květ
a dlouho tak do máje
a přede v něm celé jaro zřím
a budoucí své ráje.

2.
Tvé oko je tak nevinné
jak první v ráji chvíle —
svět už má málo takých chvíl —
Bůh chraň tě, dítě milé!

Svět obrazy své vábivé
ve modrost oka kreslí —
Růh chraň tě! — mnoho dobrého
už v světě k hrobu neslí.

3.
Věř jen, oko nevinné,
věř jen ve přísahy,
kdybych tě i oklamal,
budu přede ti drahý.

Pomyslíš si předce pak,
když se zrak i zkalí —
„Vždyť ty věrné oči mé
též ho nezklamaly.“

Josef Barák.

Dobrodružství Sacchiniho. *

Výjev ze života.

Antonio Sacchini byl jeden z nejváženějších skladatelův předešlého století. Juž v outlém svém mládí odezdán byl k Durantovi, pod jehož vedením v brzku tak

*) Antonio M. G. Sacchini (vysl. Sakíny), znamenitý skladatel oper, narodil se 13. května 1735 v Neapoli. Juž z mládí osvědčiv značný hudební talent, přišel do konservatoria St. Onofrio, kdež Durante jeho učitelem byl. Z nástrojů věnoval se hlavně houslím a přivedl to na tehdejší čas velmi daleko. Absolvovav konservatorium žil soukromně v Neapoli a složil mnoho oper, z nichžto „La contadina in corte“ nejvíce vynikla. R. 1762 obdržel místo v Římě, kdež se 8 let zdržev mnoho nových oper napsal. V Miláně složil operu „Olympiade“, v nížto se světoznámá arie „Se cerca se dica“ nachází. Okolo r. 1769 byl za kapelníka na konservatoriu „Ospedaletto“ do Benátek povolán, složil opět nové opery a vycvičil znamenité zpěvačky Gabrieliovou, Contiovou, Pasqualiovou atd. R. 1770 odebral se do Německa, kdež v Stuttgartu a v Mnichově se delší čas zdržoval. Dále odebral se do Holandska a Londýna, kdež 10 let strávil 15 nových oper napsal. Pak šel do Paříže, kdež jeho „Olympiade“ nesmírné pochvaly došla. Královna učinila ho dvorním komponistou a učitelem s roční službou 6000 Livrů. Izde zhotovil několik oper a zemřel 7. října 1786 v Paříži. Jeho instrumentací je ta nejkrásší z celé italské školy. Poslední opera jeho jest „Arvire et Eveline.“ Mimo to složil několik quartett, sonat pro klayír a housle a menuettů.

pokročil, že jsa jedenáct let k prvním houslistům divadla San Carlo náležel. Brzy na to pokusil se v komposicí. Vášnivé a lehké jeho melodie, jeho za tehdejšího času skvělá instrumentace dobyly mu brzy slavného jména v celé Evropě.

Odebrav se do Německa, Francie a Anglicka došel všude slávy a triumfů. Jeho nejlepší opery jsou: Il Perseo, il Rinaldo, L'Olimpiade, la Contadina in corte atd.

Po dlouhé nepřítomnosti vrátiv se do Italie byl do Říma povolán, by tam operu: L'Isola d'amore (ostrov lásky) skládal. Opera tato byla do franciny přeložena a provozovala se s hlučnou pochvalou v Paříži k pohoršení Glukistů, Piccinistů a Lullistů, sekt to, které se tenkrát v Paříži z hudbomilů byly utvořily. Také Rousseau, nevrlý misanthrop, hlukem tím upozorněn, dychtil operu tu poslechnouti. Navštívil tedy divadlo s Reboulem.

Po celé představení byl Rosseau klidný a nepromluvil ani slova; mlče opustil divadlo. Reboul, nadšen hudbou Sacchiniho, kráčel po boku jeho a divil se lhostejnosti a mlčení Rousseaua. Konečně vyrazil ze sebe: „Nu, co myslíte v celku o této hudbě?“

Rousseau uchopiv tazače za rameno pravil s tajuplným vzhledem: „Ten člověk uvede hudbu v niveč.“

„Jak? Co?“ zvolal Reboul nanejvýš mrzut.

„Ba ano!“ řekl Rousseau, „neslyšel jste, že vrchole vši krásy dosáhl? Půjde-li se dále, bude po umění veta.“

Co pravého a nepravého v tomto znamenitém výroku leží, ponecháváme soudnému čtenářstvu k rozhodnutí. Avšak zajisté je to předpovídání, ježto se na většinu moderních skladatelův úplně vztahuje.

Avšak, bychom opět k opeře „Isola d'amore“ se navrátili, zmíníme se o události, kterážto se v Římě přihodila, když Sacchini dotčenou operu tam skládal. Naproti domu Sacchiniho zazníval mezi 9 a 10 hodinou každého večera líbezný hlas, jenž z polootevřeného balkonu přicházel. Prvního večera byl Sacchini mrzut na tento hlas, jenž mu v komponování překážel, třetí den začal se mu hlas líbiti, následujícího dne obdivoval se mu a konečně zamiloval se do těchto sladkých zvuků. Byl to ženský hlas, obratný, něžný, zvučný a pln náruživosti.

„Kdo je as ten anděl?“ opakoval si často Sacchini, zhasl svíci a položil se, bystře naslouchaje, do otevřeného okna jasnou září lunny jemně osvětleného, by tím lépe vssál do sebe večerní zvuky, ježto tak sladce do jeho srdce vnikaly. Skoumal, skoumal a ustanovil se na tom, že dámu tu osobně poznati musí. I tázal se nájemníků; tu byli Angličané, Francouzové, Švédové, ale pouze mužští; o dámě, a sice o operní zpěvačce žádný nevěděl. Tímto tajemným případem vzrostla jeho netrpělivost, i uzavřel, že tento nebeský hlas z blízka poslechne.

Jednoho dne vkradl se pod onen balkon, odkudž koncert neznámé vždy zazníval. Když byl as půl hodiny čekal, zavzněl hlas mnohem líbeznější a svobodnější, než obyčejně. Sacchini byl v zanícení; avšak nemohl anděla vzdor svému namahání spatřiti. Beze všech okolků vyrazil ze sebe významné „Ach!“

Hlas oněměl; okamžik na to nahnula se pomalu hlava přes balkon.

„Kdo jste, co tak krásně zpíváte, že jsem v celé Italii, Německu, ba ani ve Francii kraššího hlasu neslyšel?“

„Dříve než odpovím, slušno, by mi sděleno bylo jméno tazeče,“ odpověděl tiše hlásek.

„Jsem Antonio Sacchini.“

(Dokončení.)

Drobisch Karel Ludvík.

Životopisný nástin podává redaktor.

Jeden z nejoblíbenějších komponistův, jehožto kostelní skladby v každém téměř chrámě v Čechách zaznívají, je beze vší pochyby K. L. Drobisch, kterýž si svými zdařilými skladbami dobyl velkých zásluh o bohoslužnou Hudběnu nejen v Německu, alebrž i v naší vlasti. Doufáme se čtenářstvu zavděčiti, podámeli stručný nástin života a činnosti jeho.

Drobisch Karel Ludvík narodil se dne 24. prosince 1803 v Lipsku. Ve svém útlém mládí jevil malou

náklonnost k hudbě, ba nebylo při něm ani pozorovat talentu k tomuto umění. Teprv v knížecí škole v Grimně, kdež propravná studia k universitě konal, vzbudila se v něm láska k hudbě, jež se ho nápotom v té míře zmocnila, že všechny své prázdné hodiny témuž umění obětoval. Ano, on to přivedl, nejsa ani theoreticky ani prakticky vyučován, vlastními studii v hudbě tak daleko, že několik menších skladeb a konečně i kantátu a operettku složil.

Při všech těchto vadách, které se přirozeným způsobem v jeho pokusech nacházely, cítil Drobisch v sobě povolání ke kompozici. I ustanovil se, jda roku 1821 na universitu Lipskou študovat, na tom, že se důkladně v hudbě vycvičí.

V Lipsku vyučoval ho Jan A. Dröbs, varhaník u sv. Petra, systematicky harmonii a kontrapunktu a Drobisch pokračoval tak čacký, že několik jeho motett a kantát pod dohlídkou Dröbsovou složených se v dotčeném chrámě provozovalo. R. 1825 složil své první velké oratorium „Bonifacius“ ve dvou odděleních, k němužto mu Dirsch text byl napsal. Oratorium toto, byvši na velkonoce roku 1826 v koncertě v Lipsku provedeno, nedošlo pochvaly a upadlo v zapomenutí. Znalci vytýkali mu v něm rozvláčnost, nedostatek melodie a příliš dlouhé fugy. Avšak vytknutí těchto vad posloužilo jen Drobischovi k velkému užitku; neboť od těch dob vážil si dobré rady, ježto mu v krasovědeckém ohledu Weinling dával. Tak nastal obrat v jeho snažení a v náhledech o hudebním umění!

Aby i jiných náhledů o hudbě zvěděl, pustil se Drobisch na umělecké cesty; odebral se do Drážďan, Prahy, Vídně a do horní Italie a přišel konečně na zimu r. 1826 do Mnichova.

(Dokončení.)

O prvních začátcích na piano.

Sděluje Frant. Blažek, učitel harmonie na ústavě varhanickém.

(Pokračování.)

Začne-li se na druhý způsob, t. j. notou na první linii, řekne se žákovi, že nota na tomto místě se nazývá G, kteréž leží ve velké oktávě; od této noty a téhož tónu nechť sobě žák vyhledá stupmo malé a, které se udává notou na páté linii.

Tyto dvě noty a tóny na první a páté linii mu slouží za stanoviska, odkudž sobě v jakém koliv směru a pořádku jména not vyhledati může.

Dovede-li noty dobře čísti v mezích pěti-liniové soustavy, cvičí se v notách mimo ni se nacházejících.

Posléz učitel doloží: má-li při tomto pojmenování not zůstat, že jest potřebí klíče na kterékoliv linii; musí ale být s notou na té samé linii stejného jména; obyčej ale jest, bassový klíč klásti na čtvrtou linii, odkudž béře

své jméno *F*-klíč*). Tón *f*, jímž se značí, nachází se v malé oktávě.

Úlohy dávají se dle způsobu nahoře dotčeného, písmenami a známkou oktávy, nebo napíše se k pojmenování řada not. V prvních úlohách se obmezí učitel na pětiliniovou soustavu, posléz zahrne tóny od kontra oktávy až do *g*. Dále cvičí učitel žáka, by uměl dle not tóny na klavíru vyhledat a zase naopak udané tóny hbitě notami vyjádřiti.

Potřebu *G*- a *F*-klíče dokáže učitel žákovi tím, když ho přesvědčí, jaké obtíže v čtení a psaní by nám povstaly, užívající *G*-klíče v hlubokých nebo *F*-klíče ve vysokých tónech a jak se pomocí houslového klíče vyšší tóny a pomocí bassového klíče zase hluboké tóny jednoduše představiti dají. To žák uvidí, když mu učitel napíše tóny malé oktávy v obou klíčích.**)

V tomto neprostředně následujícím vysvětlení not obou klíčů neleží však můj úmysl, aby také učitel, když naučil žáka znáti houslové noty, přímo krácel k učení bassových not; lépe bude, když vede žáka od not houslových k poznání rozličné podoby a trvání not a potom

*) Prospěšné by bylo, při vyučování not bassový klíč stavět na první nebo pátou linii; v prvním případě by se nazýval *G*-, v druhém *A*-klíč.

***) Někdy se užívalo kromě v církevních také v skladbách pro piano *C*-klíče; on se klade buďto na první, třetí nebo na čtvrtou linii; tón *c* jím se vyrozumívá, přináleží jednou čárkované oktávě.

k rozměru taktu. Prospěšné bude, bude-li hledět, aby se raději přiblížil ku hraní z not, by snad zajímavost žákova jednotvárností neochábla a vedle hraní houslových not bude bassové noty vyučovat. Samo sebou se rozumí, že ty kousky, které žákovi k prvnímu čtení a hraní z not předkládá, musí být v každém ohledu jednoduché a silám žáka přiměřené.

Máme více takových učitelů hudby, kteří té samé zásady pedagogické se drží*), nejdříve podávají pro dvě nebo čtyry ruce kousky krátké, v rozdělování jednoduché, v objemu pěti tónů a aby se rozdílností klíčů nemátl, pouze z houslových not složené. Potom, když nejprvnější obtíže v čtení, rozdělování, hraní v taktu přemohl a kromě to řádnému sezení a držení rukou navykl, pak teprv následují příklady, kde se noty obou klíčů *G* a *F* nacházejí.

Takovýto způsob počátku jest následování hodný; neboť přemáhání a zápasení s mnoha těžkostmi najednou vzbuzuje u žáka větším dílem omrzelost, zmatelnost a netrpělivost.

Proto také učitel sobě i žákovi ulehčí, když ho přivede nejdříve v houslových notách k úplné jistotě, zvláště je-li tuze mladého věku a pak ho teprv vyučuje v bassových notách a nikoliv, jak to někteří činí, že zároveň s houslovými začínají učit a hrát také bassové noty a tak jsa žák pomaten, notu houslového klíče za notu bassového drží.

*) Proksch, Černý, Diabelli a j. v.
(Pokračování.)

FEUILLETON.

Zprávy domácí.

(Opera). „*Hernani*“, opera od *Verdiho* byla předmětem slavnostního představení, kteréž se v sobotu dne 13. t. m. v stavovském divadle dávalo. J. M. císař *František* poctil představení toto svou přítomností. Nebyvše přítomni, nemůžeme žádného úsudku o představení podati. Dne 14. provozovala se opera „*Martha*“ od *Flotowa*. Na 16. t. m. ohlášena je opera „*Nordstern*“ od *Meyerbeera*, ku prospěchu J. Nešvadby, činného kapelníka stavovského divadla.

— Večer před narozeninami J. M. císařovny, kteréž na 18. t. m. připadnou, bude se v měšťanské „*Besedě*“ dávat hudební a deklamatorní zábava, při nížto světoznámá ruská píseň „*Sarafan*“ a některé písně genialního *Glinky* provedeny budou.

— Tyto dni seznali jsme dva nadějně talenty hudební: Slečnu *Boženu Svobodovou*, žákyni mistra *Dreyschoka* (kteráž vyniká velkou bravourou a obratností na piano) a pana *Jind. Pecha*, mladého skladatele hudebního, z jehožto písní českých národní duch vane.

— Každý zajisté zná nápěvek k písni „*Když měsíček spanile svítil*“; avšak méně znám je básník písně této. Původce této písně jest pan *Josef Hukal*, c. k. krajský rada v Táboře, jenž také mnoho dramát v rukopisu chová.

— V pondělí dne 15. t. m. odbývalo se v chrámě sv. Klimenta requiem za *Josefa Jungmanna*, arciočce literatury české. Dávalo se překrásné requiem do *Es* od *Václava Horáka*, jež účinný ředitel *Žofínské akademie*, pan *Sigmund Kolesovský* s mnohými spoluoudy velmi zdařile provedl. Sola zpívali pánové *K. Strakatý*, *Kormunda* a *Peták*. Díky všem spoluúčinkujícím!

— Dne 11. t. m. zemřel zde vážený měšťan *Josef Bergmann*, kterýž za dob, kdež *Mozart* operu „*Titus*“ v Praze skládal, s nesmrtelným mistrem v „*Mozartově sklepě*“ mnoho večerů při sklenici vína prožil.

— Opět nás došlo několik konkurenčních skladeb na *Hálkovu báseň „Náš zpěv“*; první pod heslem: „*Třeba ne mezi Vámi, přec Váš*“, druhá pod heslem: „*Čáslava*“ třetí pod heslem: „*Per me non fiorisce al cur all'oro*“ (Pro mne nekvěte žádný vavřín) a čtvrtá pod heslem: „*Jdi a staň se písní národní*“.

Nové hudebniny. U *Rob. Veita* vyšly tyto dni „*Tři sonatiny pro piano*“ (op. 355), jež složil *C. T. Brunner*. Jsou to lehké a příjemné skladby s poznamenanou posloupností prstů (*Fingersatz*). Jednotlivá sonata stojí 30 kr. stř.; dále vyšly „*Tonwellen*“, lehké taneční kousky s poznamenanou posloupností prstů, od téhož skladatele (op. 356), ježto se za

45 kr. stří. prodávají. Obě skladby Brunnerovy jsou pro začátečníky psány a vyhoví požadavkům učitelů a pěstovatelů. Konečně vyšly „Landschaftsbilder“, charakteristické skladby, jež složil Dr. Aug. V. Ambros pro dospělejší pianisty (op. 8). Odběratelé „Dalibora“ obdrží dotčené skladby o třetinu lacinější.

Zprávy z Rakouska a z ciziny.

Baden-Baden. V koncertu Alaryho hrála též hraběnka Kalergisová Kreutzerovu sonatu od Beethovena s výtečným umělcem Sivorim. V koncertě Jos. Wieniawského přednášel Colosant na ofikleidu „Miserere“ z opery „Trovatore.“

(V.) **Černovice** v Bukovině. Pan Fr. Kalousek, žák varhanické školy Pražské, kterýž také co skladatel několika českých písní znám jest, hodlá zde zarazit ústav pro piano. Že zde taký ústav potřebujeme, leží na bíledni a dojde zajisté hojného účastenství.

Drážďany. Nedávno dávala se tu heroická opera „Juditha“ ve 3 dějstvích od Emila Naumanna: avšak kritika uznala, že je to zdoluhavé oratorium.

Frankfurt n. M. Dne 5. t. m. odbýval se zde první „musejní koncert“, v němž Vieuxtemps (vysl. Vietán) svůj A-dur koncert a svou skladbu „Báchorky“ s největší pochvalou přednášel. Týž umělec jest vyzván, by převzal učitelské místo na konservatoriu v Petrohradě, které se tam co nejdříve otevře.

Gotha. Vévoda Saso-Koburg-Gothský, Arnošt II., dokončuje novou operu „Diana de Solanges“, kteráž se nejprve v Drážďanech provozovat bude. Je to již čtvrtá jeho opera. Jména dřívějších jeho oper jsou „Zaira“, „Cafilda“ a „Santa Chiara.“

Hamburg. Na místě Ig. Lachnera řídí kapelník Eschhorn, otec znamenité to zpěvačky Eschhornové (Trassini), zdejší operu.

Lipsko. Šestý koncert v „Gewandhausu“ byl velmi zajímavý. Provozovaly se symfonie B-dur od Gadea, C-dur od Fr. Schuberta, ouvertura k „Genovévě“ od R. Schumanna, pak koncert pro piano (číslo 4 Es-dur) od Moschlesa a konečně polonaise Es-dur od B. Chopina. Koncert pro piano přednášela Ingeborg Stareková z Petrohradu s velkou obratností, s citem a uhlazeností. Kusy instrumentální šly pod vedením koncertního mistra Davida velmi dobře. — Virtuos na housle p. Strauss z Vídně přibyl sem tyto dni a vystoupí v koncertě „Gewandhausu.“

Londýn. K obrovskému koncertu, jež bratří Distinové v křišťalovém paláci dávali, sešlo se více než 14000 posluchačů. Pět spojených orchestrů, 3000 choristů a 50 solistů účinkovalo v tomto koncertu, jenž 43 čísel obsahoval. Avšak obecenstvo spokojilo se s 20 kusy a pak odešlo.

(T.) **Milán.** Minulý týden tu zemřel jeden z nejvýtečnějších zpěváků a sice bassista Luigi Bossi, učitel zpěvu při zdejším konservatoriu hudby. Pohřeb byl velmi slavný a krásný, neboť bylo viděti při této příležitosti téměř všechny umělce a umělkyně Milánské. — Méně slavný byl druhý den na to pohřeb muže, jehožto jméno světoznámé bylo. Myslím totiž Karla Mozarta, syna nesmrtelného Wolfganga, jenžto po mnohá léta již v Miláně žil a dne 31. října v 80. roce svého stáří zemřel. Až do poslední chvíle obsluhovala ho paní Zavrtařová rozena Maironiová, manželka chvalně známého českého kapel-

níka. Mimo kněží nebylo ani deset osob při jeho pohřbu. Zůstavil prý mnoho musikálií, rukopisů a dva klavíry, z nichžto jeden pro Mazarteum do Solnohradu určil. Podzimní operní stagione se odbývá letos místo v divadle Cannobiana v teatro a la Scala, kdežto se již přes měsíc „Norma“ a „Macbeth“ střídají. Jediná slečna Lafonová, kreolka, jest s to, entuziasmus přesyceného obecenstva poněkud oživit; co Norma jest tato umělkyně v celém smyslu slova dokonalá. Vše ostatní jest mdlé, jelikož se vyjednávání impresy s Tamberlíkem nepodařilo. Očekáváme tedy toužebně zimní stagionu. — Co kuriosum Vám musím sdělit, že se zde hlasy proti kostelní hudbě ve Vlaších pořáde množí. V Římě prý jest mezi duchovenstvem veliká a již mocná strana, která, jak se praví, pro odstranění „kostelní hudby“ silně bojuje. Kdo zná kostelní hudbu v Itálii, nahlídne snadno důvody, ano i potřebu tohoto směru. O tomto předmětu pojednám budoucně obsírněji.

Moskva. Donští kozáci učinili Rubinsteinovi sem přibývšímu skvostné večerní zastaveničko co výraz úcty, jižto si u nich získal složením opery „Donský Dimitri“, v nížto se rek ony jízdecké tlupy oslavuje.

Paříž. Hector Berlioz (Berlió) dokončil novou operu v 5 dějstvích, k nížto si text sám byl napsal. Látka této opery náleží prý klassické starověkosti, avšak je moderně přistřižena. — Na boulevardu Sevastopolu bude vystaveno nové národní divadlo, jehožto ředitelem jest Bocage, někdejší ředitel Odeonu. — Dne 4. t. m. počaly v „Opera comique“ první zkoušky k Meyerbeerově komické opeře „Dinorah.“ Text této opery jest od M. Carréa a Barbiera.

Pešť. Zdejší magistrát věnoval Pešto-Budanskému konservatoriu z knihovny Frankovy 200 kusů musikálií, v nichžto se též valčky od Mozarta a Beethovena nacházejí.

Treviso. Nedávno dávala se zde nová opera od 80tiletého skladatele Paciniho a byla s nadšením přijata. Pacini byl od rozjařeného obecenstva 25krát volán.

Viškov. Dne 21. října oblažil nás p. Pavel Axmann, rodilý Viškován, zdařilým koncertem na cello. Přednášelt „Souvenir de Don Sebastian“, variačí od Servaisa, „Souvenir de Spaa“, pak velký koncert od Romberga a k závěrečce „Ráno“, fantasie od koncertisty. Pan Axmann je výtečný cellista; neboť přednesl všechny kusy s takovou dokonalostí, že nesmírnou pochvalou odměněn byl. Nyní pozdrží se mladý týž umělec v Brně a pak hodlá Prahu navštívit.

Vyznamenání. Ředitel hudby Karov v Boleslavi v Sasku obdržel od J. M. krále rád červeného orla. — Ředitel hudby Bed. Lux v Mohuči obdržel následkem dedikací své symfonie „Die vier Lebensalter“ od vévody Dessavského velkou zlatou medaili pro vědu a umění.

Listárna. Panu G. N. zde. Vaše báseň není sice bez myšlenky; ale potřebuje velkého brusu. Uvidíme, co se dá dělat! — Panu J. V. a panu V. A. C. Odpověď písemní dostanete v expedici „Dalibora.“ — P. T. panu T. v Miláně. Srdečné díky! Račte jen častěji za měsíc psát. Vašemu přání vyhovíme s radostí; avšak určete si sám, jakých musikálií si přejete. Co se humoristického kalendáře týče, je věc obstarána. — Panu Z. v Benátkách (Venedig). Nemohl by jste nám zprávy hudební, města Benátek se týkající, časem zasílati?

 Příloha II, navzdor našemu doléhání, z Lipska nás ještě nedošla. Žádáme o laskavé shovění.